

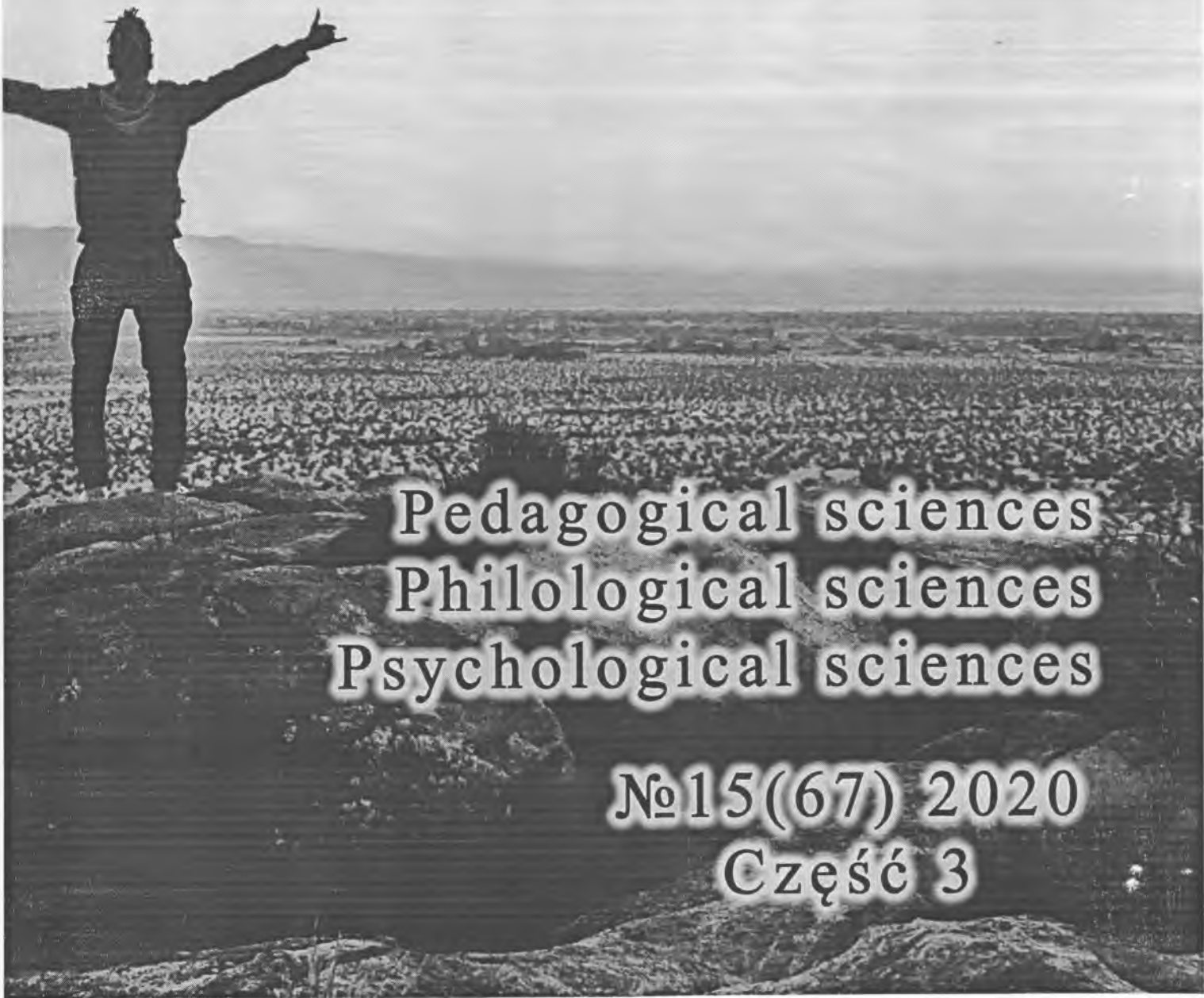

colloquium-journal

258

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

A black and white photograph of a person standing on a rocky outcrop, silhouetted against a bright, overcast sky. The person's arms are raised in a gesture of triumph or joy. The landscape below is a vast, flat expanse of land, possibly a field or a plain, stretching towards a distant horizon. The overall mood is one of achievement and a wide perspective.

Pedagogical sciences
Philological sciences
Psychological sciences

№15(67) 2020
Część 3

3. Комарова Н.Г., Грибова Л.Ф. Мир, в котором я живу. Методическое пособие по ознакомлению детей 3-7 лет с окружающим миром / Н.Г. Комарова, Л.Ф. Грибова. - М.: Сфера, 2015. - 128 с.

4. Моя страна. Возрождение национальной культуры и воспитание нравственно-патриотических чувств у дошкольников : практическое пособие для воспитателей и методистов. - Воронеж : Учитель, 2015. - 205 с.

5. Новицкая, М. Ю. Наследие: патриотическое воспитание в детском саду / М. Ю. Новицкая. - М. : Линка-Пресс, 2013. - 200 с.

6. С любовью к России : методические рекомендации. - М. : Воспитание дошкольника, 2014. - 128 с.

УДК 377.014.5:005.336.2-027.561

Радкевич Валентина Олександрівна,
доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
(академік) НАПН України, директор Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України
ORCID ID: 0000-0002-9233-5718

Кравець Світлана Григорівна,
кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник лабораторії дистанційного професійного
навчання Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України,
ORCID ID: 0000-0002-8878-6241

Козак Андрій Романович,
аспірант Інституту професійно-технічної освіти НАПН
України, директор Бурштинського торговельно-
економічного коледжу Київського національного
торговельно-економічного університету
ORCID ID: 0000-0002-3164-8040
DOI: 10.24411/2520-6990-2020-11937

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (М'ЯКІ НАВИЧКИ) МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Valentyna Radkevych,
doctor of pedagogical science, Professor, Member of NAPS
of Ukraine, Director of the Institute of vocational education
and training of NAES of Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-9233-5718

Svitlana Kravets,
Candidate in Pedagogic sciences, Senior researcher the
Laboratory of distant professional training Institute of
vocational education and training NAES of Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-8878-6241

Andryi Kozak,
postgraduate student at the Institute of vocational education
and training of NAES of Ukraine, Director of the Burshtyn
college of trade and economics of the Kyiv National
university of trade and economics
ORCID ID: 0000-0002-3164-8040

KEY COMPETENCIES (SOFT SKILLS) OF FUTURE HOSPITALITY INDUSTRY SPECIALISTS

Анотація.

У статті здійснено аналіз національних та зарубіжних стратегій розвитку ключових компетентностей (м'яких навичок) у комплексному поєднанні із формуванням інтегральної компетентності здобувачів освіти. Висвітлено актуальні потреби індустрії гостинності щодо наявності в майбутніх фахівців ключових компетентностей. Представлено результати стану сформованості ключових компетентностей майбутніх майстрів ресторанного обслуговування і визначено ключові компетентності (м'які навички), якими доцільно доповнити навчальні програми підготовки фахівців для індустрії гостинності.

Abstract.

The article analyzes national and foreign strategies of development of key competencies (soft skills) in the complex combination with the formation of integrated competence of educational applicants. Previously documented the actual needs of the hospitality industry for the future specialists of key competencies. The results of the

current state of the key competence of the future Masters of restaurant Service are presented and the key competences (soft skills) are defined, which should complement the training programs for specialists in the hospitality industry.

Ключові слова: ключові компетентності (м'які навички), здобувачі освіти, професійна підготовка, індустрія гостинності, майбутні майстри ресторанного обслуговування.

Key words: key competencies (soft skills), education seekers, professional training, hospitality industry, future Masters of restaurant service.

Вступ.

В умовах формування нового типу економіки, заснованої на знаннях, та розвитку високотехнологічної промисловості підвищуються вимоги ринку праці до рівня кваліфікації робітничих кадрів. З огляду на це, особливого значення набуває оновлення змісту професійної освіти, який має випереджувально наповнюватися інноваційним контентом та забезпечувати формування у здобувачів освіти професійних і ключових компетентностей. Досягнення якості професійної освіти характеризується не тільки показниками сформованих знань та вмінь у випускників, а й передбачає її привабливість, престижність, впевненість у тому, що набуті компетентності співвідносяться із вимогам ринку праці та є основою для їх безперервного розвитку впродовж життя у середовищі продуктивної зайнятості.

Джерела дослідження.

Досвід європейських країн щодо забезпечення високоякісної професійної освіти і навчання засвідчує ефективність взаємодії між політикою в галузі економіки, зайнятості, розвитком людських ресурсів та освітою. Спільна діяльність цих інституцій розгортається на основі рекомендацій стратегічних документів, а саме: Лісабонської стратегії (2000), Копенгагенської Декларації Європейської Комісії та міністрів освіти європейських країн з розвитку співробітництва в галузі професійної освіти і навчання в Європі (2002), Брюгського Комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання на 2011-2020 рр. (2010), Стратегії «Європа 2020» (2010) та ін. Реалізація положень Лісабонської стратегії спрямована на розвиток конкурентоспроможної європейської економіки, що базується на професійних знаннях та базових, необхідних для суспільного життя, уміннях (цифрова, комунікативна (володіння іноземною мовою), технологічна, підприємницька компетентності та ін.) [17]. Ключові акценти Копенгагенського процесу орієнтовані на розвиток співробітництва у сфері забезпечення якості освіти шляхом обміну моделями і методами, а також вироблення загальних критеріїв та принципів якості для професійної освіти і навчання [16]. У змісті Брюгського Комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти та навчання на період 2011–2020 рр. деталізовано пріоритети Копенгагенського процесу. Серед них особливе місце належить питанням розвитку більш широких навичок, які є не тільки професійними, релевантними функціональним обов'язкам, а важливими для успішного життя особистості [18]. Йдеться про зна-

чення додаткових (м'яких) навичок у комплексному розвитку інтегральної компетентності та створення сприятливих умов у закладах професійної освіти для їх формування і засвоєння.

У Стратегії «Європа 2020» відображено ініціативи, спрямовані на розвиток сфер освіти і навчання через підвищення ефективності систем освіти, розвиток навичок упродовж життя, забезпечення мобільності трудових ресурсів, модернізацію ринків праці, перетворення інноваційних ідей на продукти та послуги, розвиток навичок підприємницької діяльності в населення, залучення фінансових ресурсів та зосередження уваги на потребах клієнтів та ринкових можливостях [6].

Вектори впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі відображені в Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (2015 р.), в якій дорожньою картою за вектором розвитку передбачено: дерегуляцію та розвиток підприємництва, розвиток малого і середнього бізнесу, реформи у сфері трудових відносин, залучення інвестицій тощо; за вектором безпеки – реформа захисту інтелектуальної власності, програма збереження навколишнього природного середовища та ін.; за вектором відповідальності – реалізація реформи освіти, програми розвитку для дітей та юнацтва, програми популяризації фізичної культури та спорту, програми здорового способу життя й довголіття тощо; за вектором гордості – програма популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі, програма розвитку інновацій, інформаційного суспільства та медіа, реформа державної політики у сфері науки і досліджень; програма розвитку туризму; реформа державної політики у сфері культури, програма залучення талантів та ін. [9].

На виконання означених реформ, зокрема у сфері професійної освіти, розпорядженням Кабінету Міністрів України в 2019 р. схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року [10], що має на меті формування правового підґрунтя та створення умов для повноцінного проведення послідовної реформи професійної освіти в Україні, підвищення якості освітніх послуг, що надаються у закладах професійної освіти різних типів і форм власності.

Серед дисертаційних досліджень, котрі формують теоретичну базу дослідження, виділяємо ті, що присвячені: формуванню ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх фа-

хівців транспортних систем авіаційної галузі (І. Борець), ресторанного сервісу (С. Кравець) та особливостям формування ключових компетентностей в зарубіжних країнах (Ю. Чітаєва), а також значенню ключових компетентностей у створенні професійних стандартів (Л. Короткова); створенню психологічних умов формування професійної компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів сфери обслуговування (І. Матійків); організації виробничої практики майбутніх кваліфікованих робітників сфери харчування (М. Пальчук).

Мета статті полягає в обґрунтуванні ключових компетентностей («м'яких навичок») майбутніх фахівців індустрії гостинності.

Методи дослідження: теоретичні: аналіз – з метою вивчення наукової літератури, нормативних документів, національних та зарубіжних стратегій розвитку освітніх систем; порівняння – з метою вивчення різних наукових підходів та практичного досвіду з питань формування та розвитку ключових компетентностей; педагогічний експеримент (констатувальний етап) – для з'ясування стану сформованості ключових компетентностей у майбутніх кваліфікованих робітників індустрії гостинності.

Результати й обговорення.

Теоретичним підґрунтям реалізації реформ у системі професійної (професійно-технічної) освіти є компетентнісний підхід – як метод моделювання результатів професійної освіти і навчання та їх представлення у вигляді норм якості підготовки кваліфікованих фахівців [12, с. 5, 20]. Інструментами реалізації сучасної компетентнісної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної освіти є професійні та освітні стандарти, що базуються на трудових функціях та результатах навчання – професійних і ключових компетентностях. Сукупність знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості, що забезпечують здатність виконувати на певному рівні трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом – це професійні компетентності [7]. Ключові компетентності – це загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечувати ефективну професійну й міжособистісну взаємодію [14]. Ключові компетентності ґрунтуються на головних цілях загальної і професійної освіти тих, хто навчається, їхньому соціальному й особистісному досвіді, а також на основних видах діяльності. У процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників їх зміст трансформується відповідно до специфіки професії, інноваційного розвитку виробничих технологій та соціокультурних тенденцій.

У визначенні переліку ключових компетентностей для майбутніх кваліфікованих робітників доцільно орієнтуватися на їх представлення у Законі України «Про освіту», в якому визначено, що ключові компетентності є необхідними для забезпечення всебічного розвитку, виховання і соціалізації

особистості, здатної до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору й самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. До таких компетентностей віднесено: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість і фінансова грамотність та ін. компетентності, передбачені стандартом освіти [8].

Окрім того, сьогодні при розробленні нових стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу перелік ключових компетентностей варто співставляти зі змістом ключових компетентностей, визначених Рамковою програмою оновлених ключових компетентностей для навчання впродовж життя (2018). Основними цілями цієї програми є: визначити ключові компетенції, необхідні для працевлаштування, посилення особистого потенціалу, активного громадянства та соціальної інтеграції; підтримувати зусилля на європейському, національному, регіональному та місцевому рівнях задля сприяння розвитку компетенцій для навчання впродовж усього життя та ін. [15]. У Рамковій програмі визначено такі ключові компетентності для навчання протягом життя: грамотність; мовна компетентність; математична компетентність та компетентність в науках, технологіях та інженерії; цифрова компетентність; особиста, соціальна та навчальна компетентність; громадянська компетентність; підприємницька компетентність; компетентність культурної обізнаності та самовираження. Означені компетентності є важливими для працевлаштування, розвитку особистого потенціалу, активної громадянської позиції і забезпечення соціальної інтеграції.

У сучасних процесах щодо оновлення змісту стандартів професійної (професійно-технічної) освіти і формування у процесі професійної підготовки професійних та ключових компетентностей, необхідних здобувачеві освіти для трудової діяльності за певною професією (групою професій), доцільно ґрунтуватись на актуальних потребах сучасного ринку праці, що поступово і впевнено інтегрує до європейських економічних просторів. Означене вимагає досягнення відповідності змісту професійної освіти вимогам ринку праці, зокрема й щодо наявності у випускників ключових компетентностей (основних та додаткових знань і навичок) за обраними професіями.

Розвиток торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського союзу та іншими державами світу (відповідно до положень угоди України із Європейською асоціацією вільної торгівлі) передбачає режим вільної торгівлі товарами та послугами на світових ринках, що й зумовлює активне створення інноваційних підприємств, виникнення нових форм організації праці, оновлення інфраструктури сфери послуг тощо. У цьому контексті варто наголосити, що прогресивні зміни відбуваються також в індустрії гостинності, які спричинені різновекторними інвестиціями в розвиток сфери послуг й потребою «експортування» якісних послуг у міжнародний простір з метою забезпечення соціально-економічної конкурентоспроможності держави.

Індустрія гостинності (ресторанне господарство) займає важливе місце в реалізації соціально-економічних задач держави, що спричинює зростання конкуренції між закладами ресторанної індустрії й обумовлює високі вимоги до якості підготовки кваліфікованих робітників, які здатні забезпечувати потреби споживачів та роботодавців на рівні стандартів, прийнятих у сфері послуг.

Окремі аспекти інноваційного розвитку ресторанного бізнесу та вплив персоналу на підвищення ефективності роботи підприємств індустрії гостинності в ринковому середовищі висвітлюються у працях економістів, менеджерів, маркетологів, філософів. Наприклад, О. Борисова, досліджуючи тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні, звертає увагу на таку характерну рису процесу глобалізації в галузі, як застосування новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій, що «сприяють підвищенню ефективності й удосконаленню роботи компаній, поліпшенню обслуговування клієнтів, прискоренню всіх оперативних процедур, створенню нових маркетингових методик і розподільних каналів». Науковець стверджує, що ознаками менеджменту сучасних кращих ресторанних компаній світу є: клієнт-орієнтований підхід; диверсифікованість бізнесу; активізація людського фактора; використання сучасних інтегрованих інформаційних маркетингових технологій; розвиток партнерських зв'язків, у т. ч. через нові організаційні форми управління (глобальні об'єднання, стратегічні альянси, консорціуми, що забезпечують доступ до дешевих ресурсів і відомих ринків збуту; домінування адаптивних структур управління; системна робота зі створення й підтримки мікрокультури) [2, с. 333]. Очевидно, що такі менеджерські тенденції мають відобразитися як в навчальних планах і програмах навчання майбутніх фахівців ресторанного обслуговування, так і в методиках і технологіях професійної підготовки. На переконання О. Варипаєва, розвиток індустрії гостинності мотивується зростанням конкуренції в усіх галузях економіки розвинених країн й зумовлює необхідність розв'язання найважливішої проблеми в зазначеній сфері діяльності – залучення клієнтів і створення найвищого рівня пропонованого сервісу. Саме поняття «індустрія гостинності» повною мірою відображає природу діяльності в забезпеченні

сервісу, адже «індустрія гостинності асоціюється у споживачів із дружелюбністю, щедрістю, увагою по відношенню до гостей» [3, с. 264]. Таким чином, індустрія гостинності передбачає особистісно-ціннісне відношення майбутніх майстрів ресторанного обслуговування до здійснення професійної діяльності, що має відобразитись окремими компонентами професійної компетентності майбутніх фахівців цієї галузі – ключовими компетентностями.

У наукових працях Ю. Стадницького, О. Дзяна та Т. Коропецької окреслено, що при формуванні професійної компетентності персоналу готельно-ресторанного господарства мають місце такі недоліки, як: фрагментарність та безсистемність знань; низький рівень сформованості вмінь у розв'язанні професійних завдань у реальних умовах праці; відсутність чітких уявлень про коло питань, проблем і завдань, що їх фахівець повинен виконувати в реальних умовах праці; низький рівень сформованості здатності до розпізнавання власних і чужих відчуттів та настроїв, забезпечення особистісної емоційної рівноваги; неусвідомлене сприйняття проблем і потреб споживача; нездатність аналізувати й прогнозувати емоційні настрої споживача за умови цілісного сприйняття його потреб та проблем; не володіння засобами маніпуляції у спілкуванні [13, с. 229].

У контексті наукового вирішення завдань щодо формування ключових компетентностей майбутніх фахівців індустрії гостинності зазначаємо, що сучасні випускники закладів професійної (професійно-технічної) освіти мають труднощі у професійній адаптації та соціалізації, що пояснюється недостатньою сформованістю в них умінь працювати в команді, діяти в нестандартних ситуаціях, приймати відповідальні рішення; володіти навичками самоменеджменту, ділової комунікативності, роботи з різними джерелами інформації тощо [5, с. 4].

На основі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду формування професійної культури фахівців сфери ресторанного господарства Ю. Безрученков констатує, що випускник володіє ґрунтовною базою загальнотеоретичних знань із професії, наявність яких у фахівця при працевлаштуванні вітають усі роботодавці. Однак ділові й особистісні якості, такі, як: здатність до навчання, цілеспрямованість і психологічна сумісність із колективом, глибоке знання культури, традицій інших спільнот, толерантність до культури клієнтів, спрямованість на їхні інтереси та потреби, щира прихильність до гостей – сформовані у молодих фахівців не повною мірою, тому говорити про наявність високого рівня професійної культури неможливо [1, с. 30].

На основі аналізу наукових джерел узагальнюємо, що питання формування ключових компетентностей (м'яких навичок) у майбутніх фахівців індустрії гостинності є актуальним на часі, оскільки сучасні вимоги ресторанного ринку праці до рівня професійної компетентності майбутнього персоналу визначаються не стільки показниками знань, скільки у форматі володіння способами їх практичного застосування в конкретній професійній діяльності.

У контексті вирішення завдань щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх майстрів ресторанного обслуговування, підготовлено карту оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності, в якій представлені й такі показники, які характеризують зміст ключових компетентностей (інтерес до майбутньої професійної діяльності; стійкі мотиви до опанування професією; здатність встановлювати комунікативні відносини з оточуючими; відчувати психологічний стан співрозмовника; прагнення опанувати новими, додатковими знаннями, інноваційними технологіями; знання професійної етики та етикету; толерантність та ввічливість по відношенню до відвідувачів, повага до

різноманітності культурного самовираження; ініціативність; готовність до відповідальних дій та прийняття самостійних рішень у виробничих ситуаціях; уміння працювати в команді; здатність керувати емоціями; володіння навичками професійної мобільності; усвідомлення необхідності навчатися впродовж життя; здатність розвивати свої особисті якості та професійні навички для досягнення кар'єрного зростання; здатність до систематичного професійного вдосконалення і саморозвитку тощо). На рис. 1 проілюстровано загальний результат самооцінювання майбутніми майстрами ресторанного обслуговування рівнів сформованості ключових компетентностей.

Рис. 1. Результат самооцінювання майбутніми майстрами ресторанного обслуговування рівнів сформованості ключових компетентностей

Грунтуючись на представлених результатах, очевидним є те, що у сформованості ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників переважають достатній та високий рівні (відповідно 44,8% та 26,5%). Однак варто зазначити, що до змісту опитувальника самооцінювання було включено ті ключові компетентності, які відповідають вимогам стандарту (професійної (професійно-технічної) освіти [14].

Актуальність розвитку необхідних додаткових «м'яких навичок» у здобувачів професійної освіти посилюється результатами опитування роботодавців, представленими Інститутом професійних кваліфікацій. Аналіз результатів опитування роботодавців засвідчує, що вони позитивно поставилися до необхідності наявності «м'яких навичок», вважаючи, що 70% їх, запропонованих до опитування, є критично важливими для ефективного працевлаштування працівників і виконання професійних обов'язків. До таких, «м'яких навичок» відносяться: здатність ефективно управляти часом; високий рівень самоорганізації; управління емоціями; здатність до саморозвитку; здатність вирішувати конфліктні ситуації; здатність до ефективних комунікацій; робота в команді, креативність, здатність до «ре-інжинірингу» тощо [1].

Спираючись на результати анкетування роботодавців щодо виявлення необхідних для ефективного працевлаштування професійних і «м'яких навичок» та враховуючи те, що у змісті стандарту

професійної (професійно-технічної) освіти із професії «Майстер ресторанного обслуговування» представлено не всі актуальні «м'які навички», – виникає необхідність доповнення навчальних програм підготовки фахівців для індустрії гостинності такими ключовими компетентностями: здатність ефективно управляти часом; високий рівень самоорганізації; здатність до ефективних комунікацій; креативність, здатність до «ре-інжинірингу» (готовність робити звичні речі в новий спосіб); здатність застосовувати базові комп'ютерні знання; здатність підтримувати спортивну форму; вміння переконувати та ін.

Сьогодні заклади професійної та фахової передвищої освіти поступово переходять до цілеспрямованої професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з урахуванням вимог високотехнологічного виробництва; до їх консультування з побудови професійної кар'єри; до розвитку здібностей працювати, перенавчатися і самовдосконалюватися відповідно до потреб сучасного світу праці. Йдеться про значущість формування в них так званих «м'яких навичок», появу яких складно відстежити, перевірити, наочно продемонструвати, а саме: управління часом, ефективна взаємодія в команді, адаптивність і гнучкість, самоорганізація, ініціативність, підприємливість, критичне мислення, оцінювання й аналіз інформації тощо. Ці навички застосовуються в широкому контексті професійної діяльності, що відображає технологічні

трансформації, зокрема: креативність, співробітництво, відповідальність, здатність долати труднощі особистісного та соціального характеру, стресостійкість, збереження здоров'я. До «м'яких» відносяться також навички забезпечення сталого розвитку суспільства – ресурсо- та енергоефективність, збереження і захист довкілля, толерантність та ін. [11, с. 17-18].

На основі аналізу переліку і змісту ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників ресторанної індустрії варто врахувати й ті компетентності, які сьогодні визначаються тенденціями зближення національних освітніх систем та євроінтеграційного розвитку економіки. Зокрема, до числа тих ключових компетентностей, які вже сьогодні закладені до змісту стандартів професійної (професійно-технічної) освіти і розвиваються у процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників індустрії гостинності, необхідно включити й такі: здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; компетентності в галузі техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність [4, с. 64].

Висновки та перспективи досліджень.

Навчальні заклади як пріоритет мають навчити здобувачів освіти самостійно вчитися та усвідомлювати цінність ключових компетентностей в особистісному розвитку. Це сприятиме професійному становленню особистості кваліфікованого фахівця як повноправного автора власного життя; його самореалізації; підвищенню рівня готовності до прийняття стратегічних рішень і відповідальності за їх вирішення. Реалізація цих завдань сприятиме прискореному оволодінню майбутніми фахівцями новими знаннями й навичками, що дадуть їм змогу, з одного боку, застосовувати високоефективні виробничі технології, а з іншого – виявляти емпатію, емоційний інтелект, підприємницькі компетенції, особистісну стійкість, що, в кінцевому підсумку, забезпечить ефективне функціонування в інформаційному суспільстві з урахуванням сучасних цивілізаційних трансформаційних процесів [11, с. 18].

У змісті стандартів професійної (професійно-технічної освіти), розроблених на основі технологій модульно-компетентнісного підходу, ключові компетентності набуваються впродовж усього терміну навчання поза робочим навчальним планом, а отже, вони не повністю відображені в стандарті як результати навчання, а їх зміст частково співвідноситься із загальнопрофесійними компетентностями. Означене зумовлює перспективи наступних досліджень щодо включення ключових компетентностей («м'яких навичок») до змісту загальнопрофесійного блоку навчального плану, обґрунтування їх доцільності у структурі навчальних елементів та узгодження з потребами індустрії гостинності.

Список використаних джерел:

1. Аналіз потреб ринку праці, викликів та можливостей на території Східної України: Попередній звіт [Електронний ресурс] / Інститут професійних кваліфікацій. – 2019. – Режим доступу : http://ipq.org.ua/upload/files/files/03_No-vyny/2019.05.15_Zvit/IPQ_Report_09.05.19.pdf
2. Безрученков Ю. Формування професійної культури майбутнього фахівця ресторанного господарства як науково-педагогічна проблема [Текст] / Ю. Безрученков // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – № 2. – С. 28–35.
3. Борисова О. В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні / О. В. Борисова // Економічні стратегії і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2012. – С. 331–338.
4. Варипасев О. М. Стратегії сервісу в готельному та ресторанному сервісі / О. М. Варипасев, Л. М. Варипасева // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2012. – Вип. 2. – С. 295–302.
5. Кравець С. Г. Трансформація ключових компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанного сервісу в умовах інтернаціоналізації / С. Г. Кравець // Молодь і ринок: науково-педагогічний журнал. – №1 (156) січень, 2018. – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – С. 61–67.
6. Кравець С. Г. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у вищих професійних училищах: автореф. дис. канд. пед. наук 13.00.04 / Кравець Світлана Григорівна; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – К., 2014. – 23 с.
7. Повідомлення Європейської Комісії. «Європа 2020». Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/file/31493>
8. Про затвердження методики розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства соціальної політики України від 22 січ. 2018 р № 74 // Законодавство / Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18>.
9. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII // Законодавство України / ВР України : [офіц. веб-портал]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page/>
10. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 5/2015 від 12 січ. 2015 р. // Законодавство / Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
11. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року: [Електронний ресурс] Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 419-р. – Режим